SENIOR

vychádza každý druhý štvrtok

PRÍLOHA PRE ĽUDÍ V NAJLEPŠÍCH ROKOCH

štvrtok 14. októbra 2010

Právnikom na dôchodku? Už za pár eur

Nebojte sa prijímačiek. Dvere ku vzdelaniu vám otvorí len váš vek a minimálne maturitné vysvedčenie.

Vladimír Vanko
vladimir.vanko@ecopress.sk

©hn

Seniori majú veľký záujem o štúdium informačných technológií, aby držali krok s dobou. Ilustračná snímka: ISIFA

Bratislava – „Pre Univerzitu tretieho veku pri Univerzite Komenského v Bratislave som sa rozhodla kvôli túžbe študovať na vysokej škole, pretože v mladom veku mi to neumožnili materské povinnosti. Lákalo ma tiež získať nové vedomosti a poznatky v odboroch, ktoré ma vždy priťahovali – napríklad medicína alebo právo," hovorí Eva Strasserová. V súčasnosti absolvuje ďalší kurz – Pamiatky Bratislavy. Chce tak lepšie spoznať svoje rodné mesto. „Medzi študentmi sú aj takí, čo ovládajú aj cudzie jazyky a chcú ich využiť napríklad ako sprievodcovia po Bratislave. Tak k nám prídu študovať niektoré odbory zamerané na dejiny či výtvarné umenie," vysvetľuje Nadežda Hrapková, vedúca programu Univerzity tretieho veku CĎV UK v Bratislave.

Medicína za pár eur

Štúdium pre seniorov ponúka na Slovensku trinásť univerzít a niekoľko akadémií. Vzdelanie si môžu zvyšovať aj na rôznych kurzoch. Pri prijímaní ich netrápia prijímacími pohovormi. Napríklad na Univerzite Komenského stačí vek nad 50 rokov, invalidný dôchodca môže nastúpiť aj skôr, maturitné vysvedčenie a zaplatenie poplatku. Pre dôchodcov je to 50 a pre zamestnaných 60 eur.

„O štúdium je taký veľký záujem seniorov, že ich nedokážeme hneď zadeliť na odbory, preto v prvom roku štúdia na UTV absolvujú najprv prvý všeobecný ročník. Získajú všeobecný prehľad, spoznajú systém štúdia a zvyknú si na nové povinnosti. Predsa len sú to starší ľudia a v škole niektorí neboli 30 – 40 rokov," hovorí Hrapková.

„Kto tam nechodí, robí veľkú chybu. Štúdium rozširuje obzory a núti človeka rozmýšľať. Mozog totiž potrebuje pracovať," takto obhajuje Univerzitu tretieho veku Mária Chomisteková. V súčasnosti navštevuje odbor Človek a médiá a za sebou už má odbory Človek a spoločnosť a Dejiny umenia.

Držte krok s dobou

Zvládať školu na dôchodku je podľa nej hračka. „Núti vás to rozvíjať sa, pozerať sa doma do literatúry alebo hľadať na internete. Navyše stretnete nových ľudí, ktorí majú rovnaké záľuby."

V školských laviciach môžete stretnúť vedľa seba inžinierov, učiteľov, lekárov, kaderníčky, knihovníčky, robotníkov, policajtov i vojakov vo výslužbe. „Najčastejšími motivátormi, ktoré si zadefinovali sami uchádzači, sú: získavanie nových poznatkov, zmysluplné trávenie voľného času, realizácia osobných záujmov či študovanie odboru, ktorý v mladosti študovať nemohli, túžba poznať nové technológie a ‚držať krok s dobou', ako aj odovzdávanie skúseností iným," hovorí Iveta Káčerová z Ústavu celoživotného vzdelávania pri Žilinskej univerzite v Žiline. Starších žiakov len chváli. Prednášky totiž podľa nej zvládajú výborne a úspešne absolvujú celé štúdium. Ich najstaršia poslucháčka má 82 rokov.

Staňte sa právnikom

Pri tvorbe odborov majú seniori na výber od počítačov, cez právo, medicínu, históriu, umenie. Mnohé predmety školy priamo prispôsobujú ich požiadavkám.

„Keď som po revolúcii nastúpila na Univerzitu Komenského, tak v roku 1992 sme mali medzi študentmi aj politických väzňov a ich záujem o študijné odbory bol odlišný. Vtedy si mnohí z nich vybavovali reštitúcie, tak bol najväčší záujem o študijný odbor Právo. Líšila sa aj štruktúra seniorov. Boli to ľudia, ktorí sa v minulosti nemohli vzdelávať na vysokej škole. Teraz máme tretinu študentov s vysokoškolským vzdelaním. Sú to napríklad inžinieri, lekári, ktorí majú záujem poznať históriu, umenie, na ktoré nemali čas, lebo boli vo svojom odbore naozaj špecialisti a venovali sa iba svojmu povolaniu," hovorí Nadežda Hrapková.

Na Univerzite tretieho veku pri Technickej univerzite vo Zvolene je najväčší záujem o odbory ako Okrasné a liečivé rastliny ako súčasť životného prostredia človeka, Psychológia a Sebapoznanie – Sebarealizácia – Sociálna percepcia a v poslednom roku už aj Výpočtová technika. „Niektorí študenti sa rozhodujú podľa odborov, napr. psychológia – ak prežili nejakú traumu v živote, prípadne majú ťažké obdobie, či už s deťmi alebo sami so sebou, právo – ak majú z minulosti nepríjemné skúsenosti napríklad v obchodnom styku. Pri okrasných a liečivých rastlinách si chcú pomôcť bez umelých liekov, pomocou výpočtovej techniky sa snažia byť v kontakte so svojimi blízkymi, ktorí sú mnohokrát mimo ich dosahu, či už v zahraničí alebo na druhom konci republiky," hovorí Zuzana Chabadová z Centra ďalšieho vzdelávania vo Zvolene.

Kurzy pre seniorov

Staromestská knižnica v Bratislave pripravuje na jeseň tohto roka pre obyvateľov Bratislavy v seniorskom veku kurzy internetu a emailu pre seniorov.

Termíny jesenných kurzov:
25. – 29. 10.
kurz pre začiatočníkov

22. – 26. 11.
kurz pre začiatočníkov

Bližšie informácie na tel. čísle: 02/54411874 alebo nawww.starlib.sk

Mária Chomisteková,
Žilinská univerzita v Žiline

„Kto tam nechodí, robí veľkú chybu. Štúdium rozširuje obzory a núti človeka rozmýšľať," takto obhajuje Univerzitu tretieho veku Mária Chomisteková. Sama už absolvovala odbory Človek a spoločnosť, Dejiny umenia a teraz začala odbor Človek a médiá. „Pracujem na počítači, s fotografiami a spracúvam príbehy z mojich ciest, ktoré potom uverejňujem v seniorskom časopise Schody." Svoj dôchodcovský čas „zabíja" aj na angličtine. „Kedysi som sa učila po nemecky aj anglicky, ale, žiaľ, kvôli emigrácii príbuzných som to nemohla uplatniť v zamestnaní. Pretože som stratila kontakt s anglickým jazykom, snažím sa oprášiť si znalosti v kurzoch konverzácie." Pani Mária má v rámci vzdelávania za sebou i rôzne workshopy, napríklad Tvorbu jednominútových filmov. „To mi pomohlo pri spracúvaní mojich filmov z ciest." To, že škola stojí ročne 30 eur, ju netrápi. „Nezamýšľam sa nad výškou poplatkov. Na škole nám poskytujú veľa informácií a veľa sa toho dozviem. Podľa mňa to nie je veľa. V žiadnom prípade to nie sú vyhodené peniaze."

Eva Strasserová,
Univerzita Komenského v Bratislave

„Pamäť síce nie je taká ako v mladom veku, ale štúdium mi problém nerobí. Hlavne, keď vás to baví. Najskôr som sa vrhla na právo a pribrala som si k tomu počítače, čo bol môj sen. Potom som išla študovať gerontológiu, lebo ma zaujímala medicína," hovorí o motivácii vzdelávať sa na Univerzite tretieho veku pod záštitou Univerzity Komenského Eva Strasserová. Pritiahla ju tam túžba po štúdiu na vysokej škole, keďže pre materské povinnosti v mladom veku jej to nebolo umožnené. V súčasnosti navštevuje odbor Pamiatky Bratislavy. Ako rodenú Staromešťanku je zaujíma samotná metropola aj jej história. Na univerzitu sa prihlásila až v päťdesiatke. Keby však vedela, že ako invalidná dôchodkyňa nemá vekovú hranicu, určite by začala skôr. Problém nevidí ani v poplatku 50 eur. „Určite to stojí za to." Škola jej nedáva len vedomosti, ale nadväzuje aj nové známosti. „Myslím si, že ľudia, ktorí chodia do školy na Univerzitu tretieho veku, omnoho menej navštevujú lekára. Nezaoberajú sa totiž až tak svojimi problémami, majú to kde ventilovať."

Mária Žideková,
Žilinská univerzita v Žiline

Mária Žideková nepatrí k nováčikom na škole. Minulý rok zvládla počítače a tento rok si vybrala študijný odbor Človek a médiá. „Predtým som si to nemohla dovoliť. Starala som sa o deti, musela som pracovať. Teraz k deťom pribudli vnúčatá, ale robiť sa mi už nechce," smeje sa. Bývalá podnikateľka sa začala seniorskému štúdiu venovať až na dôchodku. „Beriem to ako doplnenie si vzdelania a obzorov v živote." Ako každý dôchodca platí za akademický rok na Žilinskej univerzite 30 eur. V študijnom programe Človek a počítač je poplatok vyšší – 35 eur pre dôchodcov a 50 eur pre zamestnaných uchádzačov. „Mohlo by to byť aj menej, ale čo je dnes lacné? Pokiaľ nám úplne nezrušia dôchodky, tak radšej budem hladovať, nedám si možno nejakú sladkosť, ale zaplatím si to." Napriek tomu by štúdium na Univerzite tretieho veku odporučila. „Sú to super prednášky. Určite by som ich odporučila, pretože vás tam môže zaujať niečo, na čo ste nemali dosah alebo sa to nedalo nejakým spôsobom stihnúť, alebo ste o takejto možnosti nevedeli."

PORADŇA § Zamestnanie

Výpoveď

Pracujem na TPP a čoskoro dovŕšim dôchodkový vek. Môžem zostať pracovať alebo mi hrozí výpoveď?

A by vám firma dala výpoveď len z dôvodu, že ste dosiahli dôchodkový vek, išlo by o porušenie ustanovení Zákonníka práce a o diskriminačné správanie, ktoré je neprípustné. V takomto prípade by ste sa mohli domáhať ochrany formou podania žaloby o neplatnosť skončenia pracovného pomeru. Je vhodné upozorniť na skutočnosť, že zamestnávateľ je oprávnený dať zamestnancovi výpoveď, ak by vzhľadom na zdravotný stav dlhodobo stratil spôsobilosť vykonávať prácu, prípadne, ak by u neho existovala alebo hrozila choroba z povolania. Takisto je firma oprávnená prepustiť zamestnanca, ak prestane spĺňať predpoklady ustanovené právnymi predpismi na výkon dohodnutej práce, alebo nespĺňa bez zavinenia zamestnávateľa požiadavky na riadny výkon dohodnutej práce. Nevyhnutným predpokladom na výpoveď z týchto dôvodov je však skutočnosť, že firma buď nemá možnosť zamestnanca ďalej zamestnávať, a to ani na kratší pracovný čas v mieste, ktoré bolo dohodnuté ako miesto výkonu práce, alebo v prípade, ak mu firma ponúkne inú vhodnú prácu, tento ju odmietne.

JUDr. Lucia Menkeová
ROWAN LEGAL

Viac nájdete na hnonline.sk